

Schoolverslag 2010

on q
b c s e f
j k l m n
der man t u v w

boy
man
der

INLEIDING

Met deze uitgave informeren wij u over de kwaliteitsontwikkelingen die hebben plaatsgevonden binnen Onderwijscentrum Zuid Gelderland (OZG) en de sectoren van OZG: de St. Maartenschool in Nijmegen, Werkenrode School in Groesbeek, SO-VSO Mikado in Gennep en de sector Ambulante Begeleiding/Dienstencentrum in Nijmegen.

OZG is er voor alle leerlingen met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking of een langdurige ziekte. Of ze nu op de scholen van OZG zitten of in het regulier onderwijs, onze medewerkers verlenen deskundige ondersteuning en begeleiding aan leerlingen, leerkrachten en ouders. Dat doen we in nauwe samenwerking met instellingen voor revalidatie, wonen, (jeugd) zorg binnen onderwijs, dagbesteding, sport en vrije tijd. Maar ook met het regulier onderwijs en met werkgevers in het kader van arbeidstoeleiding.

U bent van ons gewend om elk jaar een kwaliteitsjaarverslag te krijgen. Ditmaal bestrijkt het schoolverslag anderhalf jaar: de tweede helft 2009 en heel 2010. De reden daarvoor is dat OZG met ingang van januari 2011 over is gegaan op een planningcyclus per kalenderjaar.

Wij bieden u naast een selectie van de onderwerpen uit het schoolverslag van Onderwijscentrum Zuid Gelderland tevens enkele resultaten aan uit de ontwikkelagenda's van onze sectoren.

Het uitgebreide schoolverslag 2010 is gepubliceerd op onze website www.onderwijscentrumzg.nl. We stellen het zeer op prijs als u uw mening geeft over dit verslag. U kunt daarvoor mailen naar: info@onderwijscentrumzg.nl

OZG

Passend onderwijs

OZG heeft zich de afgelopen tijd actief opgesteld als partner bij de ontwikkelingen van Passend onderwijs. Samen met REC Rivierenland participeert OZG in de meeste samenwerkingsverbanden van de regio Gennep tot Culemborg. In het bijzonder is een samenwerkingsovereenkomst met Conexus getekend voor de realisatie van een cluster-3-groep in de Waalsprong en zijn inventarisaties gedaan met het oog op samenwerking in de regio Wijchen, Land van Maas en Waal, Gennep, Tiel en Culemborg.

De samenwerkingsverbanden zijn positief over het OZG-initiatief om preventieve ambulante begeleiding in te zetten en betrekken het Dienstencentrum van OZG bij de opzet van tussenvoorzieningen, bijvoorbeeld het inrichten van een speciale klas verbonden aan een reguliere school om de leerlingen zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs te laten volgen.

Van het scholingsaanbod van het Dienstencentrum van OZG wordt veel gebruik gemaakt.

De VSO-scholen van OZG werken in het Regionaal Trainingscentrum nauw samen met cluster 2, 3 en 4 scholen, met organisaties voor re-integratie, jobcoaching en zorg, met het ROC en het praktijkonderwijs.

Cluster 3 en 4 werken in de externe dienstverlening regelmatig samen. Echter, de voorgenomen samenwerking tussen REC Rivierenland (3) en REC Vierland (4) is niet gelukt.

De jaarlijkse gezamenlijke studiedag voor ambulant begeleiders uit de clusters 1 t/m 4 was wederom een groot succes.

VSO en de kwalificatiestructuur

Diverse VSO-medewerkers van OZG participeerden in landelijke projecten en overlegvormen, gericht op de ontwikkeling van het vernieuwde VSO. Er komt namelijk een nieuwe kwaliteitswet voor het VSO, waarin zaken als uitstroomprofielen, stages en een goede afsluiting met een getuigschrift zijn opgenomen.

Binnen OZG zijn bovengenoemde ervaringen ingezet ten behoeve van de interne kwaliteitsontwikkelingen. Het VSO van OZG biedt alle drie de uitstroomprofielen die de toekomstige wetgeving van ons vraagt: gericht op vervolgonderwijs, arbeidsmarkt en dagbesteding. De VSO-leerlijnen zijn ingevoerd in het leerlingvolgsysteem. De leerroute vmbo wordt afgesloten met een diploma op basis van staatsexamen, het praktijkgedeelte wordt geëxamineerd in symbiose met het Montessori College in Nijmegen. In de arbeidsgerichte leerroute worden (branchegerichte) certificaten en verklaringen uitgereikt met daarnaast IVIO-diploma's. In de leerroute dagbesteding zijn ervaringen opgedaan met portfolio's. Er is in toenemende mate afstemming ontstaan tussen de beide VSO-scholen van OZG ten aanzien van het gebruik van de onderzoeksmethodieken Melba en Puzzelmodel en de inzet van stages.

Maar zeker ook ten aanzien van de trainingsprogramma's die uitgevoerd worden op het ATC, het Arbeidstrainingcentrum in Nijmegen www.rtc-nijmegen.nl

Funcitiewaardering en functiemix

OZG heeft zich ten doel gesteld om een vernieuwd, extern gewaardeerd functiebouwwerk op te zetten voor alle medewerkers en werkt aan de invulling van de functiemix. In het verlengde hiervan wordt een adequaat systeem van professionalisering opgezet. Voor de funcitiewaardering en functiemix is volgens een vooropgezet plan gewerkt op basis van een nulmeting. De planning voorziet in plenaire voorlichtingsbijeenkomsten voor alle medewerkers, het opstellen van functieprofielen, de bespreking ervan in referentiegroepen, de externe weging en vervolgens de vaststelling ervan. De hele operatie verloopt volgens plan en wordt het komend half jaar afgerond.

Wat betreft de professionalisering van onze medewerkers heeft de stafmedewerker kennis en expertise vanuit de scholingsplannen per sector een overkoepelend OZG-scholingsplan gemaakt van waaruit diverse scholingsinitiatieven gerealiseerd zijn. Verschillende medewerkers studeren met de lerarenbeurs.

Kennis ontwikkelen en delen

Specialistische kennis en expertise van SO en VSO ontwikkelen zich snel. Voor onze medewerkers betekent dit dat zij zich regelmatig moeten bijscholen. Het merendeel van de kennis in onze organisatie ontwikkelen we zelf, al dan niet in samenwerking met

onze partners. Voor OZG aanleiding om het proces van kennis ontwikkelen, delen en borgen te laten coördineren door een stafmedewerker kennis en expertise. Wat heeft dit opgeleverd? Er is een eerste versie van een beleidsplan kennis en expertise gemaakt en er is een activiteitenplan beschikbaar. Dit heeft een aantal concrete zaken in gang gezet. Zo zijn er kenniskringen gevormd, zijn 'meet the expert' bijeenkomsten georganiseerd en vindt uitwisseling van personeel plaats.

Managementinformatie

Goede en tijdige managementinformatie is van cruciaal belang om in de organisatie goed te kunnen sturen. In deze verslagperiode heeft OZG na onderzoek een keuze gemaakt voor het RAET-systeem

Dit systeem wordt momenteel op basis van een invoeringsplan in fasen ingevoerd: de basismodule, de verzuimmodule en de personele module. Het invoeringsplan voorziet onder andere in scholing voor alle medewerkers die gaan werken met RAET.

ST. MAARTENSCHOOL

De schrijflijn, het schrijfonderwijs op de St. Maartenschool

Leren schrijven is een complex proces waar ruimte en tijd voor nodig zijn. Zeker voor de kinderen op de St. Maartenschool is leren schrijven geen vanzelfsprekendheid. Weten waar je naar toe werkt, welke middelen je daar voor nodig hebt en in je eigen tempo kunnen werken zijn voorwaarden voor een goede ontwikkeling met als uiteindelijk doel: de leerling beschikt over een leesbaar handschrift en past de dit toe in sociale en school- of werksituaties.

In 2009 zijn we daarom begonnen met het in kaart brengen van een doorgaande lijn voor het schrijfonderwijs. We hanteren hier vier verschillende leerlijnen voor.

In de leergerichte leerweg:

- lopend schrift en
- blokschrift

In de ontwikkelingsgerichte leerweg:

- blokschrift (lezende leerling) en
- functioneel schrijven (niet- lezende leerling).

Inmiddels zijn de leerlijnen helemaal klaar en bieden ze een doorgaande lijn om te werken aan de kerndoelen schrijven voor

het speciaal onderwijs. De leerlijnen zijn opgebouwd uit doelstellingen die passen bij het tempo van de leerlingen. Daarnaast zijn ze aangevuld met alle bijbehorende materialen en middelen zodat de leerkrachten een uniforme aanpak hanteren. Op diverse vaste momenten in de leerlijn zijn beslismomenten opgenomen om zo de ontwikkeling van de leerling te volgen en indien nodig de doelen bij te stellen.

Afhankelijk van de individuele mogelijkheden van een leerling doorloopt deze gedurende de schoolcarrière één van deze leerlijnen. Bij het samenstellen van de leerlijnen is er een nauwe samenwerking geweest tussen leerkrachten en ergotherapeuten. Beiden vervullen een belangrijke rol bij het schrijfonderwijs en een goede samenwerking blijft dan ook in de uitvoering belangrijk.

Project de Toekomst

Naar aanleiding van de tevredenheidsenquête die we enkele jaren geleden onder ouders hebben gehouden en het daaropvolgende gesprek met de oudergeleding van de medezeggenschapsraad kwamen we tot de conclusie dat er behoefte was om ouders in een vroeg stadium informatie te geven over het toekomstperspectief van hun zoon of dochter. In de afgelopen jaren organiseerden we rondom het schoolverlaten een informatie avond. Deze avond was sterk gericht op het vervolgonderwijs en minder op andere gebieden. Bovendien was het tijdstip voor ouders vrij laat in de onderwijsloopbaan van hun kind. We stelden ons in 2010 ten doel om ouders beter, veelzijdiger en vaker te informeren over het toekomstperspectief van hun zoon of dochter. Om hen heel concrete informatie te bieden op het terrein van: vervolgonder-

wijs, procedure schoolverlaters, wonen, werken en vrije tijd in relatie tot een lichamelijke of meervoudige beperking. En dat doel hebben we gehaald. We schreven en publiceerden een plan met daarin de opzet en organisatie van een themamiddag of -avond. Op de themabijeenkomst die eerder in het jaar gehouden werd, konden ouders na een algemene inleiding workshops naar keuze volgen en allerlei informatiestands bezoeken. Ouders reageerden desgevraagd zeer enthousiast over deze nieuwe opzet. Inmiddels is besloten om de informatiemiddag of -avond elke twee jaar te herhalen voor alle ouders van de school.

WERKENRODE SCHOOL

De stem van de leerlingen

Op Werkenrode School hebben leerlingen op weg naar volwassenheid in diverse lessen en tijdens vrije momenten volop gelegenheid om hun mening te vormen en te toetsen aan die van anderen. Er worden ook standpunten ingenomen en overtuigingen gedeeld in de vergaderingen van klassenvertegenwoordigers en formeler, in de leerlingenraad en de medezeggenschapsraad. In deze laatste overleggen werd besloten om eind 2009 een leerling-enquête te houden met de bedoeling om ten aanzien van een aantal voor leerlingen belangrijke zaken de meningen te peilen. Dit naar analogie van de tevredenheidmeting bij alle ouders en medewerkers. In gezamenlijk overleg werden de volgende thema's in de enquête opgenomen: veiligheid, het gebouw, de klasgroep, inspraak, de leraren, de mentor/procesbegeleider, het onderwijs en de verzorging. Elke thema werd onderverdeeld in een aantal vragen. Deze vragen werden al dan niet met hulp door de leerlingen schriftelijk of digitaal beantwoord.

In totaal reageerde 71% van de leerlingen. De algemene conclusie was dat leerlingen tevreden zijn over het onderwijs, de verzorging en de dienstverlening van medewerkers op Werkenrode School. In het bijzonder waren ze zeer goed te spreken over hun mentor

en procesbegeleider. Beduidend minder tevreden waren ze over de aula als overblijfruimte en de etenswaren die in school verkocht worden in de automaten.

De door de leerlingen aangegeven verbeterpunten zijn onze werkpunten geweest in 2010. En met resultaat! Zo heeft de aula een ware gedaantewisseling ondergaan: er werd een nieuwe, professionele keuken geïnstalleerd met een uitgiftebalie voor gezonde snacks, er kwam een podium, nieuwe verlichting en nieuw meubilair.

Sinds schooljaar 2009-2010 blijven alle leerlingen tussen de middag over op school. Het surveillancerooster is hierop aangepast evenals de lestijden en het lesrooster. Eind 2010 hebben leerlingen en medewerkers in een evaluatie te kennen gegeven de lestijden niet ideaal te vinden. Daarom zijn deze met ingang van januari 2011 bijgesteld.

Leerlingen volgen: doelen plannen en resultaten registreren

Werkenrode School maakt evenals de andere sectoren van OZG gebruik van het leerlingvolgsysteem LVS2000 van Datacare. Alle medewerkers zijn geschoold om met het LVS te werken en er vindt bij voortduring nascholing plaats voor gebruik van nieuwe functionaliteiten in het systeem. De totale leerlingenadministratie inclusief leerlingentelling werkt binnen het geautomatiseerde systeem. Voor het vastleggen van het leerlingenprofiel is een eigen formulier gemaakt. De afgelopen twee jaar is hard gewerkt om alle leerlijnen in het LVS op te nemen en te testen of de gekozen opzet werkt in de praktijk van het opstellen van handelings-

plannen en rapporten. Op vastgestelde tijdstippen worden de vorderingen van de leerlingen geregistreerd en worden de doelen voor de komende periode gepland.

Met het maken van groepplannen zijn de eerste ervaringen opgedaan. In het dagelijks gebruik voorziet LVS 2000, ons leerlingvolgsysteem, in de registratie van absentie en biedt de module 'journaal' goede mogelijkheden om actualiteiten met elkaar te delen. Voor 2011 staat de voorbereiding voor de leerlingenbespreking vanuit het LVS op de ontwikkelagenda en onderzoeken we in hoeverre het huidige AVO-dossier dat nu nog op het intranet staat te koppelen is aan LVS2000.

SO-VSO MIKADO

De Variant, een krachtig samenwerkingsproject

Samen met Kleur Kinder- en Jeugdzorg startte SO-VSO Mikado in 2009 het project De Variant. In dit project worden onderwijszorgarrangementen aangeboden aan kinderen en jongeren die naast een verstandelijke beperking ook een ernstig complexe psychiatrische stoornis hebben. De onderwijszorg van De Variant kent een zeer duidelijke structuur, een geheel eigen pedagogisch klimaat en sluit direct aan bij het ontwikkelingsperspectief van de leerlingen. Aan het begin en aan het einde van schooljaar 2009-2010 zijn de leerlingen getest, zowel op cognitief als op sociaal emotioneel gebied. De conclusie van deze onderzoeken was dat het aanbod van De Variant passend en goed is voor leerlingen uit bovengenoemde doelgroep. De Variant is als Kleur-OZG-project voor schooljaar 2010-2011 een tweede projectjaar ingegaan met een SO- en een VSO-groep. Doordat VSO Mikado in 2010 een nieuw gebouw betrok was dit voor De Variant de kans om geschikte lesruimten met goede randvoorwaarden te realiseren. Zo is daar voor de VSO-groep van De Variant een centrale ruimte gemaakt met aparte werkplekken, een afzonderingsruimte en een eigen, afgebakend buitenterrein. Voor de SO-groep van De Variant is een soortgelijke accommodatie beschikbaar in het SO-gebouw.

De kracht van dit project is dat door de inzet van zowel medewerkers uit de zorg als uit het onderwijs kennis en expertise gebundeld worden. Gezamenlijk investeren de beide partners in scholing en ondersteuning van personeel. Met dit project en de resultaten ervan wordt baanbrekend werk verricht voor zeer speciale kinderen die net als alle anderen recht hebben op goede onderwijszorg.

ZML-Leerlijnen

Dit schooljaar was het laatste jaar waarin de CED-groep (Centrum voor Educatieve Diensten te Rotterdam) ons heeft begeleid met het invoeren van ZML-leerlijnen. Afgelopen jaar zijn de leerlijnen sociaal-emotionele ontwikkeling, bewegingsonderwijs en leren ingevoerd. In de voorgaande twee jaren waren dat de ZML-leerlijnen technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen.

Bij het invoeren van een leerlijn bepaalt de leerkracht het niveau van de leerling in het betreffende leergebied. Aan de hand van deze gegevens maken we een indeling van leerlingen in niveaugroepen. Dit noemen we het groepsplan. Hierdoor kunnen we effectiever onderwijs geven, doordat we groepsgewijs instructie geven in plaats van individueel gericht.

De ZML-leerlijnen zijn ingedeeld in niveaus en kleine stapjes, waardoor de leerkracht beter inzicht heeft gekregen in de volgorde van doelen waaraan gewerkt moet worden. Dit helpt ons om planmatig en doelgericht te werken. Het is duidelijk wat een leerling kan waardoor het onderwijsaanbod beter afgestemd wordt op zijn niveau.

We zijn nog kritisch aan het bekijken of we voldoende geschikte materialen hebben om in te zetten tijdens het geven van onder-

wijs aan de hand van de leerlijnen. In het VSO hebben we ervoor gekozen om tijdens de praktijkvakken te werken aan de doelen van de leerlijnen Leren leren en Sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor de leerlingen met een IQ lager dan 35 maken we gebruik van de Vijfwijzer-leerlijnen. Hiernaast werken we binnen het vso met Melba. Dit is een screeningsinstrument voor werknemersvaardigheden. Een aantal personeelsleden is geschoold in het werken met Melba. Door te scoren wordt duidelijk welke capaciteiten een leerling heeft en welke vaardigheden nog getraind moeten worden. Ook Melba wordt ingezet bij de praktijkvakken. Dit moet nog verder vorm krijgen in de alledaagse onderwijspraktijk. Een goede afstemming tussen Melba en de ZML-leerlijnen Leren leren en Sociaal-emotionele ontwikkeling zijn we nader aan het onderzoeken.

AMBULANTE BEGELEIDING

De sector Ambulante Begeleiding van OZG is verbonden aan het Regionaal Expertise Centrum Rivierenland en is een welbekende partner in Passend onderwijs.

Tot voor kort profileerden we ons als Ambulante Begeleiding, een titel die de lading nagenoeg dekte: onze medewerkers waren vooral bezig met het bieden van ambulante begeleiding. Maar met het dichterbij komen van Passend onderwijs heeft onze dienstverlening een verschuiving ondergaan naar een andere manier van werken waarin de dialoog met onze klanten, de scholen, centraal staat. Verder willen we ons profileren als een bron van expertise cluster 3, waarvan onze relaties graag gebruik maken. Vooral het afgelopen jaar heeft het Dienstencentrum hierin een flinke slag gemaakt. Daarom willen we in dit verslag de nadruk leggen op de volgende ontwikkelingen:

BLOC-cen, diensten en producten, Zoom-in en het verankeren

van het dienstencentrum en de bijdrage ervan in de samenwerkingsverbanden van de regio waarin we werkzaam zijn.

BLOC-cen

Onder BLOC-cen verstaan we het bieden van Begeleiding op LOCatie. Hiermee bedoelen we dat veel meer dan vroeger de diensten worden ingezet op de school waar de leerling met een rugzak zit. De beschikbare uren worden op jaarbasis bijeen geteld en op basis daarvan wordt in dialoog met de school gekeken naar de meest wenselijke inzet. De vraag van de leerling, de mogelijkheden van de school en de ambulante begeleider worden hierbij gematcht tot een inzet waarin alle partijen zich kunnen vinden. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de uren van enkele leerlingen bijeen geteld worden en dat dit de mogelijkheid creëert dat de medewerker een dagdeel per week op de school werkt aan een scala van activiteiten ten behoeve van de zorgleerlingen. Mogelijkheden zijn het ondersteunen van een individuele leerling, het verzorgen van een inloopspreekuur voor leraren met zorgleerlingen, het (mee)schrijven van een handelingsplan, het verzorgen van voorlichting of workshops enzovoorts. Vooral in het afgelopen jaar zijn bijna alle begeleiders van het dienstencentrum begonnen met het uitbreiden van hun BLOC-tijden. Bijna iedereen werkt op een of meer BLOC-scholen en zodoende is er sprake van een indaling in de zorgstructuur van de scholen. We denken dat we hierdoor op een efficiëntere manier meer recht doen aan de vraag van leerlingen en hun ouders en de scholen zelf.

Diensten en producten

We zien een toename van de nazorg die men vraagt na aanschaf van producten die ontwikkeld zijn door het Dienstencentrum. De fijne motoriekkoffer, een succesvol en vaak gekopieerd (maar nooit geëvenaard) product kreeg een vervolg in de lesbrieven fijne motoriek waarop klanten zich kunnen abonneren. Hierin vinden ze tips die aangepast zijn aan de actualiteit waardoor er nog intensiever en afwisselender kan worden geoefend. De boeken 'Zo zit dat met schrijven' en 'Wat nu, mijn leerling wordt niet meer beter' zijn door hun praktische invalshoek veelvuldig verkocht. Vaak vroegen scholen ons naar aanleiding daarvan om een vervolg te verzorgen in de vorm van een workshop. Ook van het overige workshopaanbod is veelvuldig gebruik gemaakt. Met een frequentie van vijf keer per jaar verschijnt sinds najaar 2009 de nieuwsbrief van REC Rivierenland. Een abonnement op de nieuwsbrief is kosteloos. In de nieuwsbrief vindt de lezer een breed scala aan informatie, nieuws en handige tips.

ZOOM-in, www.zoom-in.nu, is het afgelopen jaar uitgegroeid tot een onmisbaar concept. Tot nu toe zijn 180 kinderen gezien. Alle casussen zijn afgesloten met een natraject. Bij veel van deze trajecten is de natrajectfunctionaris (ambulant begeleider) betrokken. Dit natraject omvat een of twee consultaties door ervaren collega's voor de ouders en scholen van deze kinderen. Het natraject kan bestaan uit het geven van uitleg over de problemen of beperking van het kind. De consequenties voor het leren en functioneren en de handelingsgerichte aanpak van de leerkracht op school zijn onderwerpen die aan bod kunnen komen in deze consultaties. Inmiddels is een begin gemaakt met het uitbreiden van de

doelgroep in de vorm van een voorziening voor nul tot vierjarigen. In 2011 starten we ook met een soortgelijke screening voor twaalf tot vijftienjarigen. Met het organiseren van een symposium op 26 november 2010 is officieel een aftrap in de PR rond ZOOM-in gemaakt. Onze diensten en producten staan nu bij veel betrokkenen op de kaart, scholen weten ons te vinden en ouders en hun kinderen hebben baat bij deze succesvolle samenwerking tussen zorg, begeleiding en onderwijs.

En dan de toekomst...

Uiteraard houden de ontwikkelingen rondom Passend onderwijs ons in hun greep. Wij zien deze toekomst echter met vertrouwen tegemoet. Waar in het verleden vooral sprake was van het ontwikkelen van producten en diensten zien we het in de toekomst vooral als onze taak deze te verankeren in de regionale voorzieningen en dan vooral in de samenwerkingsverbanden rondom Passend onderwijs. We denken dat verankeren de basis kan zijn voor een vorm van samenwerking waarin we ons profileren als onmisbaar voor onze partners. Dit alles met in ons achterhoofd de opdracht om het beste in gang te zetten voor alle leerlingen, maar vooral voor de zorgleerlingen. Dit met als motto: 'Uw zorg is ook onze zorg'!

Onderwijscentrum Zuid Gelderland

Tarweweg 3
6534 AM Nijmegen
024-3505335
www.onderwijscentrumzg.nl

St. Maartenschool

Hengstdal 3
6522 JV Nijmegen
024-3243665
www.onderwijscentrumzg.nl

SO-VSO Mikado

Stiemensweg 175
6591 MD Gennep
0485-511113
www.onderwijscentrumzg.nl

Werkenrode School

Nijmeegsebaan 9
6561 KE Groesbeek
024-3997188
www.onderwijscentrumzg.nl

Ambulante Begeleiding/Dienstencentrum

Tarweweg 3
6534 AM Nijmegen
024-3602873
www.onderwijscentrumzg.nl

